

**RADA
EURÓPSKEJ ÚNIE**

**V Bruseli 22. mája 2008 (27.05)
(OR. en)**

9636/08

SAN 87

POZNÁMKA

Od: Výbor stálych predstaviteľov (časť I)

Komu: Rada

Č. predch. dok.: 8770/08 SAN 64

Predmet: **ZASADNUTIE RADY PRE ZAMESTNANOSŤ, SOCIÁLNU POLITIKU,
ZDRAVIE A SPOTREBITEĽSKÉ ZÁLEŽITOSTI 9. A 10. JÚNA 2008**

Zníženie zaťaženia spôsobeného rakovinou

– *prijatie záverov Rady*

[verejná diskusia podľa článku 8 ods. 3 rokovacieho poriadku Rady (na návrh predsedníctva)]

1. Výbor stálych predstaviteľov na svojom zasadnutí 30. apríla 2008 preskúmal znenie uvedeného návrhu predsedníctva a odsúhlasil predloženie návrhu záverov uvedeného v prílohe Rade.
2. Rada sa vyzýva, aby návrh záverov prijala.

Návrh záverov Rady o znížení zat'áženia spôsobeného rakovinou

Rada Európskej únie

1. **PRIPOMÍNA**, že v článku 152 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva sa uvádza, že činnosti Spoločenstva v oblasti verejného zdravia dopĺňajú vnútroštátne politiky a zabezpečujú vysokú úroveň ochrany ľudského zdravia. Činnosti Spoločenstva plne rešpektujú zodpovednosť členských štátov za organizáciu a poskytovanie zdravotníckych služieb a zdravotnej starostlivosti.
2. **UZNÁVA** trvalú angažovanosť Európskeho spoločenstva a členských štátov v prevencii založenej na dôkazoch a kontrole hlavných neprenosných chorôb prostredníctvom iniciatív a činností v oblasti podpory zdravia a prevencie chorôb, ktoré majú kladný vplyv na zdravý životný štýl, napríklad prostredníctvom kontroly užívania tabakových výrobkov, zdravej výživy a fyzickej aktivity a zníženia škodlivej a rizikovej konzumácie alkoholu; včasnej diagnózy prostredníctvom skríningu; zníženia expozície fyzickým, chemickým a biologickým karcinogénom pri práci a v životnom prostredí; ako aj bezpečnosti potravín s cieľom znížiť karcinogénne riziko na minimum.
3. **PRIPOMÍNA** odporúčanie Rady z 2. decembra 2003 o skríningu rakoviny¹, v ktorom sa odporúča, aby členské štáty ako účinnú stratégiu na zníženie rizika vzniku rakoviny a úmrtnosti na rakovinu v celej populácii vykonávali vysokokvalitné skríningové programy zamerané na rakovinu prsníka, krčka maternice a hrubého čreva a konečníka vrátane registrácie a spravovania skríningových údajov.
4. **VÍTA** uznesenie Európskeho parlamentu o boji proti rakovine² a o rakovine prsníka³, v ktorých sa zdôrazňujú nové výzvy v tejto oblasti v rozšírenej EÚ.

¹ Ú. v. EÚ L 327, 16.12.2003.

² Prijaté 10. apríla 2008 TA(2008) 0121.

³ Prijaté 25. októbra 2006 TA(2006) 0449.

5. **VÍTA** konferenciu s názvom *Zaťaženie spôsobené rakovinou – ako ju možno znížiť?*, ktorá sa konala 7. a 8. februára 2008 v Brde v Slovinsku a na ktorej sa zdôraznila potreba komplexných stratégií prevencie a kontroly rakoviny, ktoré prispievajú k zníženiu zaťaženia spôsobeného rakovinou a k odstráneniu rozdielov, ktoré existujú medzi členskými štátmi a v rámci členských štátov, pokiaľ ide o počet prípadov rakoviny, úmrtnosť na rakovinu, výskyt rakoviny a prípady prežitia, a to zlepšením prevencie, včasnej diagnózy, liečby, starostlivosti vrátane paliatívnej starostlivosti a výskumu. V záujme dosiahnutia optimálnych výsledkov by sa pri bežnej starostlivosti v prípade rakoviny, pri rehabilitácii a poliečebnom sledovaní u všetkých pacientov s rakovinou mal uplatňovať komplexný interdisciplinárny prístup zameraný na pacienta a optimálna psychosociálna starostlivosť.
6. **PRIZNÁVA**, že rakovina postihuje veľkú časť obyvateľstva EÚ a spôsobuje utrpenie pacientom a ich rodinám. Jeden z troch Európanov ochorie počas svojho života na rakovinu, čo má obrovský sociálny a hospodársky dosah. Podľa medzinárodnej agentúry WHO pre výskum rakoviny (IARC – International Agency for Research on Cancer) bolo v roku 2006 diagnostikovaných okolo 3,2 milióna prípadov rakoviny a na rakovinu v Európe zomrelo 1,7 milióna ľudí. Najbežnejšími druhmi rakoviny sú rakovina prsníka, rakovina hrubého čreva a konečníka a rakovina pľúc. Rakovina prsníka je najbežnejšou príčinou úmrtia na rakovinu u žien. Najbežnejšou príčinou úmrtia na rakovinu je rakovina pľúc.
7. **ZDÔRAZŇUJE**, že bez ohľadu na budúce zmeny rizika vzniku rakoviny, predpokladané demografické zmeny podstatným spôsobom zvýšia počet prípadov rakoviny v niekoľkých nasledujúcich desaťročiach. Najviac sa zvýši počet prípadov rakoviny diagnostikovaných u starších ľudí v Európe.
8. **POZNAMENÁVA**, že mnohé druhy rakoviny vrátane všetkých druhov rakoviny, ktoré postihujú deti, sú zriedkavými chorobami, a **ZDÔRAZŇUJE** potreby detí a ich rodín v oblasti zdravotnej a psychosociálnej starostlivosti.
9. **ZDÔRAZŇUJE**, že v rámci členských štátov a medzi nimi existujú podstatné a pretrvávajúce rozdiely v počte prípadov rakoviny, úmrtnosti na rakovinu, výskyte rakoviny a prípadoch prežitia. Tieto rozdiely súvisia s výraznými rozdielmi v poskytovaní služieb, pokiaľ ide o prevenciu, včasnú diagnózu, liečbu, rehabilitáciu a paliatívnu starostlivosť, a s rozdielmi v socio-ekonomickom postavení a expozícii karcinogénom v životnom prostredí a na pracovisku.

10. **PRIZNÁVA**, že aspoň jednej tretine všetkých prípadov rakoviny sa dá predísť. Prevencia je najefektívnejšou dlhodobou stratégiou na zníženie zvyšujúceho sa zaťaženia spôsobeného rakovinou. Jednotné prístupy k podpore zdravia a primárnej prevencii, pri ktorých sa v prípade potreby využijú opatrenia vo viacerých oblastiach politiky v rôznych sektoroch, by mali pozitívny vplyv nielen na rakovinu, ale aj na iné dôležité chronické neprenosné choroby. Nová oblasť prevencie rakoviny sa otvorila vďaka vývoju profylaktických vakcín proti niektorým karcinogénnym vírusom.
11. **ZDÔRAZŇUJE**, že liečba rakoviny a s ňou súvisiaca starostlivosť je multidisciplinárnou záležitosťou, ktorá zahŕňa spolupôsobenie onkologickej chirurgie, lekárskej onkológie, rádioterapie a chemoterapie, ako aj psychosociálnu podporu a rehabilitáciu a, ak sa rakovina nedá vyliečiť, paliatívnu starostlivosť. Služby, ktoré poskytujú starostlivosť konkrétnemu pacientovi a podporu jeho rodine, sa musia efektívne koordinovať.
12. **POZNAMENÁVA**, že v záujme kvality prevencie, diagnózy a liečby rakoviny a súvisiacej starostlivosti je dôležité trvalé investovanie do odbornej prípravy dostatočných a primerane kvalifikovaných ľudských zdrojov.
13. **POZNAMENÁVA**, že vďaka technickému vývoju v zvládaní chronických chorôb sú dostupné nové metódy prevencie, diagnostikovania a liečby rakoviny, ktoré pre členské štáty priniesli nové výzvy.
14. **UZNÁVA** význam výskumu v oblasti etiológie, prevencie, včasnej detekcie a stratégií riadenia rakoviny vrátane stratégií paliatívnej starostlivosti.
15. **ZDÔRAZŇUJE**, že výskum rakoviny je ešte stále rozkúskovaný a je potrebné podnecovať lepšiu spoluprácu v rámci výskumu v EÚ a medzinárodného výskumu.

16. **ZDÔRAZŇUJE** význam registrov rakovinových ochorení pri včasnom poskytovaní porovnateľných údajov a základných informácií o počte prípadov, demografii, trendoch, úmrtnosti a prípadoch prežitia u obyvateľstva, pričom tieto registre slúžia ako zdroj pre vnútroštátne a medzinárodné epidemiologické štúdie, ktoré poskytujú nové informácie o príčinách rakoviny a dôkazy na vývoj a monitorovanie politík kontroly rakoviny.
17. **UZNÁVA**, že uplatňovanie komplexných stratégií kontroly rakoviny viedlo k zníženiu počtu prípadov rakoviny a k zníženiu úmrtnosti a zlepšilo a predĺžilo život ľudí, ktorí rakovinu prežili, pričom u mnohých táto choroba zanechala vážne zdravotné, psychologické alebo sociálne dôsledky.
18. **VÍTA** zapojenie sa občianskej spoločnosti a najmä skupín, ktoré obhajujú a podporujú pacientov, do formovania politík prevencie a kontroly rakoviny a do vytvárania služieb, ktoré lepšie reagujú na potreby pacientov trpiacich rakovinou.
19. **VYZÝVA** členské štáty, aby:
- vypracovali a zrealizovali komplexné stratégie alebo plány týkajúce sa rakoviny,
 - pokračovali vo vypracovávaní a vykonávaní opatrení v oblasti podpory zdravia a prevencie choroby s cieľom znížiť expozíciu osôb kľúčovým rizikovým faktorom (ako napríklad tabak, nezdravá výživa, fyzická nečinnosť a škodlivá a riziková spotreba alkoholu), znížiť expozíciu karcinogénom pri práci, v životnom prostredí a vo výžive a podporovať bezpečnosť potravín,
 - v súvislosti s činnosťami zameranými na prevenciu rakoviny zvažili možnosti, ktoré okrem vnútroštátnych skriningových programov poskytujú preventívne alternatívy proti infekčným činiteľom, ktoré môžu spôsobiť rakovinu, ako napríklad vysoké riziko ľudských papilomavírusov, hepatitída B a *Helicobacter pylori*; pritom uznáva, že takéto zváženie môže viesť k rôznym výsledkom v závislosti od osobitných vnútroštátnych podmienok,

- poskytovali občanom informácie a zvyšovali ich povedomie o zdravom životnom štýle a preventívnych opatreniach na zníženie rizika vzniku rakoviny, napríklad propagovaním Európskeho kódexu proti rakovine a prostredníctvom informačných iniciatív zameraných na rôzne skupiny obyvateľstva,
- pokračovali vo vykonávaní kvalitných skriningových programov zameraných na rakovinu prsníka, krčka maternice a hrubého čreva a konečníka v celej populácii v súlade s odporúčaním Rady z 2. decembra 2003 o skríningu rakoviny,
- v rámci vnútroštátnych zdravotných priorít a finančných zdrojov poskytovali pacientom s rakovinou čo najlepšiu liečbu založenú na dôkazoch a zabezpečili vyškolenú multidisciplinárnu pracovnú silu, vhodné vybavenie a zariadenia a efektívnu diagnostiku a účinné lieky,
- vzali na vedomie psychosociálne potreby pacientov a prostredníctvom podpory, rehabilitácie a paliatívnej starostlivosti zlepšili kvalitu života pacientov s rakovinou,
- zabezpečili registráciu rakoviny v celej populácii, čo poskytne dôležité dôkazy pre vytváranie a monitorovanie politík na prevenciu rakoviny a jej liečbu,
- na prevenciu rakoviny účinnými opatreniami v oblasti verejného zdravia a ochrany zdravia a na posilnenie a zlepšenie úspešnej kontroly rakoviny prostredníctvom zdravotníckej infraštruktúry, odbornej prípravy a budovania kapacít využili existujúce finančné mechanizmy, ako napríklad Európske štrukturálne fondy,
- vo svojich vnútroštátnych politikách a programoch výskumu venovali pozornosť všetkým dôležitým aspektom prevencie a kontroly rakoviny,
- si vymieňali najlepšie postupy v oblasti prevencie a kontroly rakoviny.

20. **VYZÝVA** Komisiu, aby:

- pokračovala vo svojich činnostiach a podpore opatrení na riešenie kľúčových rizikových faktorov,
- uľahčovala spoločné učenie sa a výmenu informácií o kontrole rakoviny a podnecovala vytváranie európskych referenčných sietí, a to najmä pokiaľ ide o zriedkavé druhy rakoviny a druhy rakoviny, ktoré postihujú deti,
- podnecovala k spolupráci a vzájomnej výmene odborných znalostí pri hodnotení, monitorovaní a posudzovaní zdravotných opatrení a pri posudzovaní zdravotníckej techniky,
- preskúmala prekážky úspešného vykonávania osvedčených skriningových metód a zabezpečila strednodobú a dlhodobú vedeckú a profesionálnu podporu členským štátom pri plnení odporúčania Rady z 2. decembra 2003 o skríningu rakoviny,
- preskúmala možnosti na vytvorenie dobrovoľných európskych akreditačných systémov pre skrining rakoviny a primerané sledovanie poškodení zistených pri skríningu, ako napríklad Európsky pilotný akreditačný systém pre skrining a sledovanie rakoviny prsníka založený na európskych usmerneniach pre zabezpečenie kvality pri skríningu a diagnóze rakoviny prsníka,
- uľahčovala vypracovávanie a aktualizáciu usmernení na webových stránkach o rakovine (prsníka, krčka maternice a hrubého čreva a konečníka) založených na dôkazoch a zameraných na zabezpečenie kvality a/alebo ich uverejňovala, a to v úradných jazykoch EÚ,
- pokračovala v podpore vytvárania sietí registrov o rakovine, ktoré budú na úrovni EÚ poskytovať údaje o počte prípadov rakoviny, úmrtnosti na rakovinu, výskyte rakoviny a prípadoch prežitia,

- venovala potrebnú pozornosť prevencii a kontrole rakoviny v rámci druhého akčného programu Spoločenstva v oblasti zdravia (2008 – 2013)⁴,
- venovala osobitnú pozornosť rozširovaníu vedomostí o epidemiológii rakoviny a rizikových faktoroch rakoviny, včasnej detekcii, diagnóze, liečbe, prežití a paliatívnej starostlivosti vrátane translačného výskumu v rámci siedmeho rámcového programu Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu a technického rozvoja⁵,
- podnecovala spoluprácu v EÚ a medzinárodnú spoluprácu pri výskume zameranom na rakovinu a zohľadnila súvisiaci výskum v oblasti verejného zdravia, ako aj výskum v oblasti zdravotnej politiky,
- v súlade so základnými zásadami a strategickými cieľmi Bielej knihy s názvom Spoločne za zdravie: strategický prístup EÚ na obdobie 2008 – 2013⁶ predložila akčný plán EÚ o rakovine, ktorý sa prostredníctvom multidisciplinárneho prístupu bude zaoberať všetkými aspektmi komplexnej kontroly rakoviny vrátane prevencie, včasnej detekcie, diagnózy, liečby, rehabilitácie a paliatívnej starostlivosti a zväži sa v ňom vhodný rámec pre účinné politiky kontroly rakoviny a vzájomnú výmenu najlepších postupov pri prevencii rakoviny a súvisiacej starostlivosti.

⁴ Ú. v. EÚ L 301, 20.11.2007, s. 3.

⁵ Ú. v. EÚ L 412, 30.12.2006, s. 1.

⁶ KOM(2007) 630 v konečnom znení.

21. **VYZÝVA** členské štáty a Komisiu, aby:

- v spolupráci s príslušnými zainteresovanými stranami zlepšili dostupnosť informácií o klinických skúškach pre verejnosť, zabránili duplikácii skúšok a podnecovali k lepšej výmene znalostí získaných pri prebiehajúcom a ukončenom výskume rakoviny a zlepšili zapojenie pacientov do skúšok a pritom zohľadnili prácu WHO v tejto oblasti,
- našli spôsob práce so zainteresovanými stranami s cieľom zabezpečiť súvislú tvorbu inovácií a rozvoj cenovo dostupnej liečby,
- podporovali zvyšovanie právomocí občanov a zástupcov občianskej spoločnosti.

22. **PODNECUJE** zástupcov občianskej spoločnosti k:

- aktívnej účasti na zvyšovaní povedomia obyvateľstva o rizikových faktoroch rakoviny a na zvyšovaní porozumenia významu účasti na kvalitných skriningových programoch a programoch prevencie v celej populácii, ako sa to odporúča v Európskom kódexe proti rakovine,
- poskytovaniu aktívnej podpory členským štátom pri plnení odporúčania Rady o skriningu rakoviny a pri plnení usmernení EÚ pre zabezpečenie kvality pri skriningu a diagnóze rakoviny v oblastiach, v ktorých existujú,
- pokračovaniu v poskytovaní podpory pacientom a ich rodinám a ošetrovateľom,
- aktívnej účasti na vypracovávaní a plnení komplexných stratégií a plánov týkajúcich sa rakoviny.